

В помощ на тези, които искат да пристъпят към тайнството Покаяние (Изповед)

Какво представлява грехът? Видове грехове.

"Облекчи, разреши, прости ни, Боже, нашите прегрешения,
които сме сторили волно или неволно, с думи и с дело,
съзнателно или несъзнателно, денем и нощем, с ум и с помисъл -
всичко ни прости, понеже си благ и човеколюбец"
(Молитва от вечерното молитвено правило)

Грехът е нарушаване на Божия закон и неизпълнение на Божиите заповеди. Св.ап. Иоан Богослов казва за греха: „грехът е беззаконие” (1 Иоан. 3:4).

Много често в молитвите греховете се упоменават като "извършени с дела, с думи, с помисли, съзнателно или несъзнателно, волно или неволно".

Какво означава това?

Да грешим „с дела” означава да вършим постъпки, които противоречат на Божиите заповеди. Например, ако крадем, нарушаваме VIII-та Божия заповед, която гласи: „Не кради”.

Грешим „с думи” тогава, когато чрез думи се противим на Божиите заповеди и на Божията воля. Празнословие, упрека, хулата срещу Бога и ближния, клеветата, са все грехове извършени „с думи”. Не трябва да омаловажаваме тези грехове, защото Христос е казал, че „за всяка празна дума, която кажат хората, ще отговарят в съдния ден” (Мат. 12:36).

Грешим „с помисли” тогава, когато нашите мисли са в противоречие с Божиите заповеди. Например, когато изпитваме завист ние нарушаваме X-та Божия заповед, която гласи: „Не пожелавай ... нищо, което е на ближния ти”, а когато мислим зло на ближния, нарушаваме евангелската заповед „Възлюби ближния като себе си” (Мат. 22:39).

„Съзнателни” са греховете, които вършим с ясното съзнание, че са забранени от Божия закон. Подобни грехове са дело на воля, която се е покорила на страстите - гордост, злоба, леност и др. Съзнателните грехове са особено тежки, защото при тях волята ни съзнателно и без съпротива се е поддала на злото.

„Неосъзнати” са тези грехове, които трудно контролираме и които произлизат от немощта на човешкото ни естество. Това са греховете, които вършим поради незнание или поради неразбиране, че постъпките или мислите ни са грях. Тези грехове у човека са многобройни, затова и св. прор. Давид възкликва: „Кой ще съгледа своите грешки? От моите тайни грехове ме очисти, и от умишлените удържи раба Си, за да не ме обладаят. Тогава аз ще бъда непорочен и чист...” (Пс. 18:13-14).

„Волни” се наричат греховете, които вършим умишлено, преднамерено и със злоба. Страшно е за човека да греша като съзнателно и упорито се противи на Бога и Неговите заповеди. Ап. Павел ни предупреждава, че онези, които познават доброто и са просветени чрез Светия Дух, но въпреки това грешат, „не е възможно пак да бъдат обновени за покаяние” (Евр. 6:6). И все пак за Бога няма невъзможни неща. Бог е силен да извърши и да изправи дори най-закоравелия грешник, затова не трябва да се отчайваме нито за себе си, нито за нашите ближни.

„Неволни” наричаме онзи грях, който човек не извършва с умисъл, а го извършва въпреки своята воля и желание.

Най-главните и тежки грехове се наричат „смъртни”, т.е. довеждащи хората до духовна смърт. Онези, които не се каят за тях, а постоянстват в извършването им се обричат на духовна смърт – т.е. на вечно отлъчване от Бога, Който е истинското блаженство на човешката душа.

„Смъртните” грехове са седем – гордост, сребролюбие, блудство (прелюбодеяние), завист, чревоугодие, леност и гняв.

По "Седемте смъртни греха", изд. Витезда, София, 2003